

Sand Dollar – lekcja z Bahamów: cyfrowa waluta banku centralnego a transformacja finansów archipelagu oraz wybrane determinanty ESG

XII Digital Money & Blockchain Forum

Warszawa | 12 czerwca 2025 r.

Karol Strzała, Uczelnia Łazarskiego

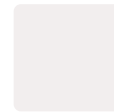

Globalna fala CBDC

- 134 banki centralne analizują CBDC (BIS 2025)
- 9 projektów w produkcji
- Sand Dollar – pionier (X 2020)

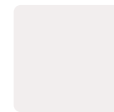

Kontekst makro i geograficzny

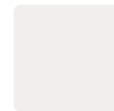
Archipelag

700 wysp, 390 tys. mieszkańców

Logistyka gotówki

Wysokie koszty transportu między wyspami

Huragany

Częste przerwy w dostępie do gotówki

Turystyka

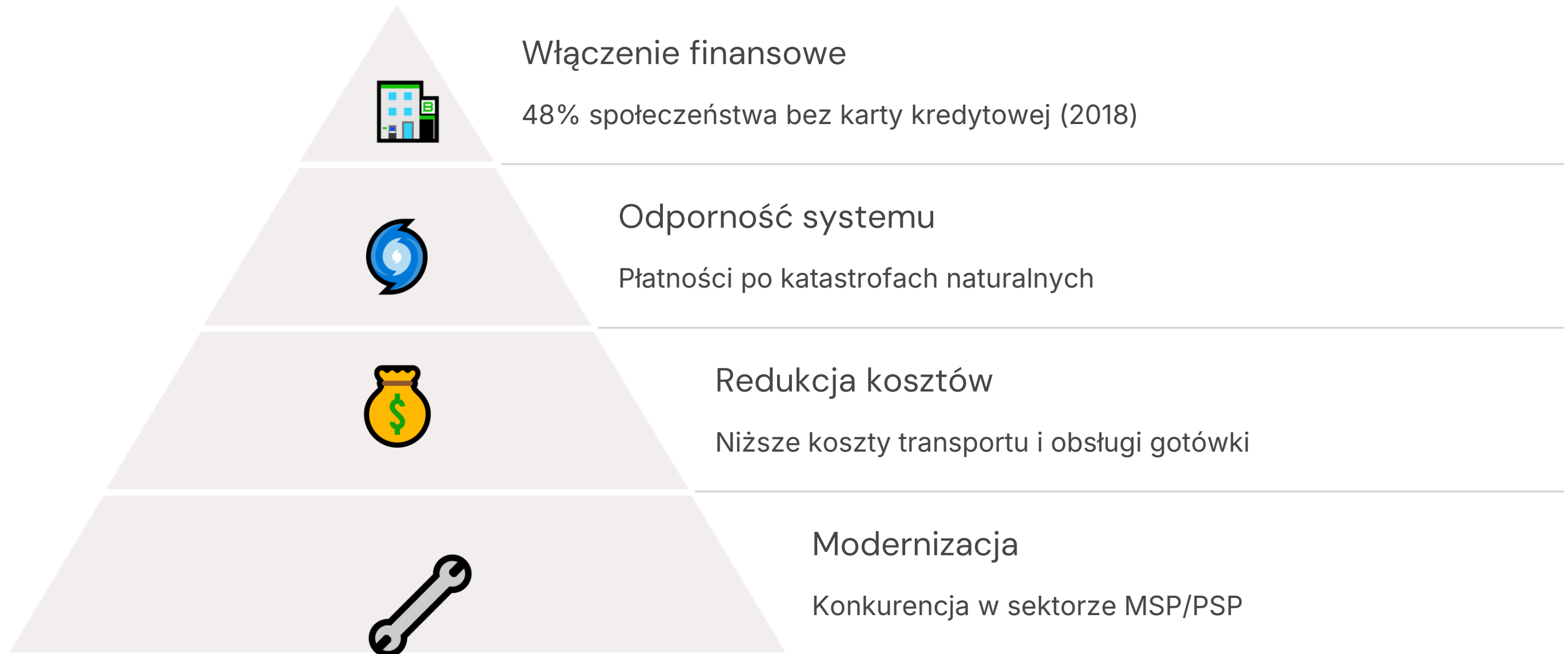
6 mln turystów rocznie

Dlaczego CBDC, a nie tylko karty lub fintech?

- Brak pełnego zasięgu banków
- Wysoki koszt transportu gotówki
- Suwerenność monetarna (peg B\$/USD)
- Infrastruktura kartowa dyktowana przez zagraniczne schematy

Cele strategiczne Sand Dollar

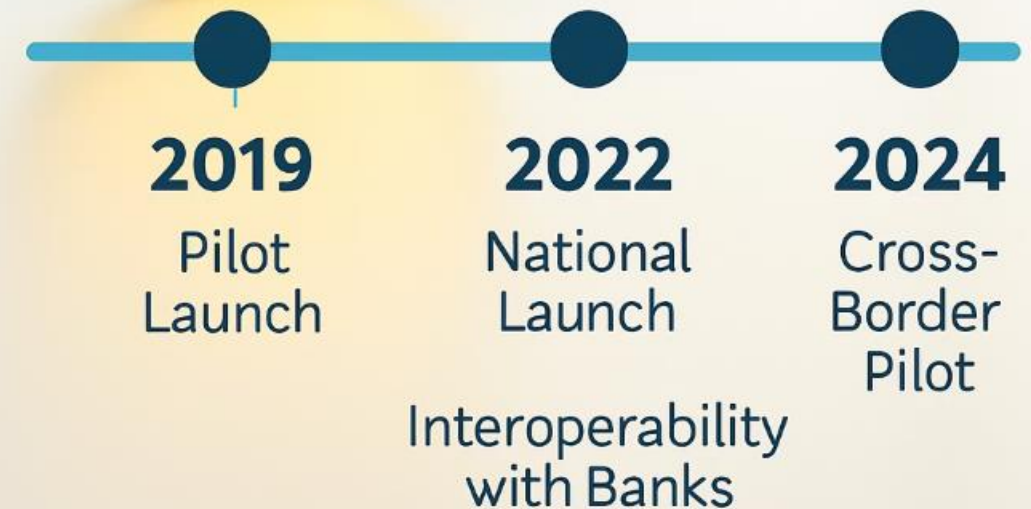

Oś czasu projektu

Karol Strzała, Uła

SAND DOLLAR DEVELOPMENT

Ekosystem interesariuszy

- CBOB – emisja i ledger
- AFI (banki, PSP) – front-end
- Merchanci
- Użytkownicy
- Regulatorzy AML/CFT

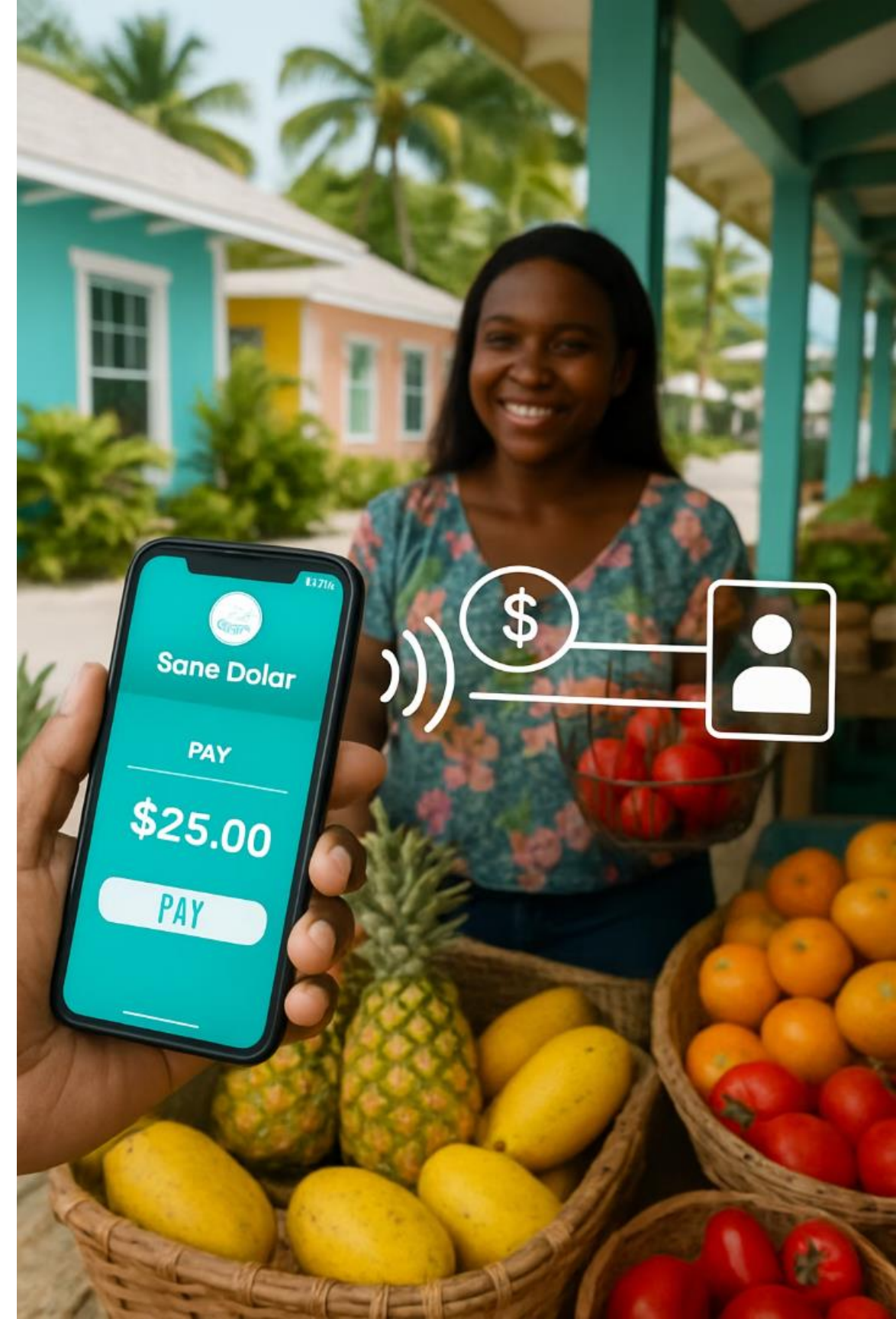

Adopcja (2024)

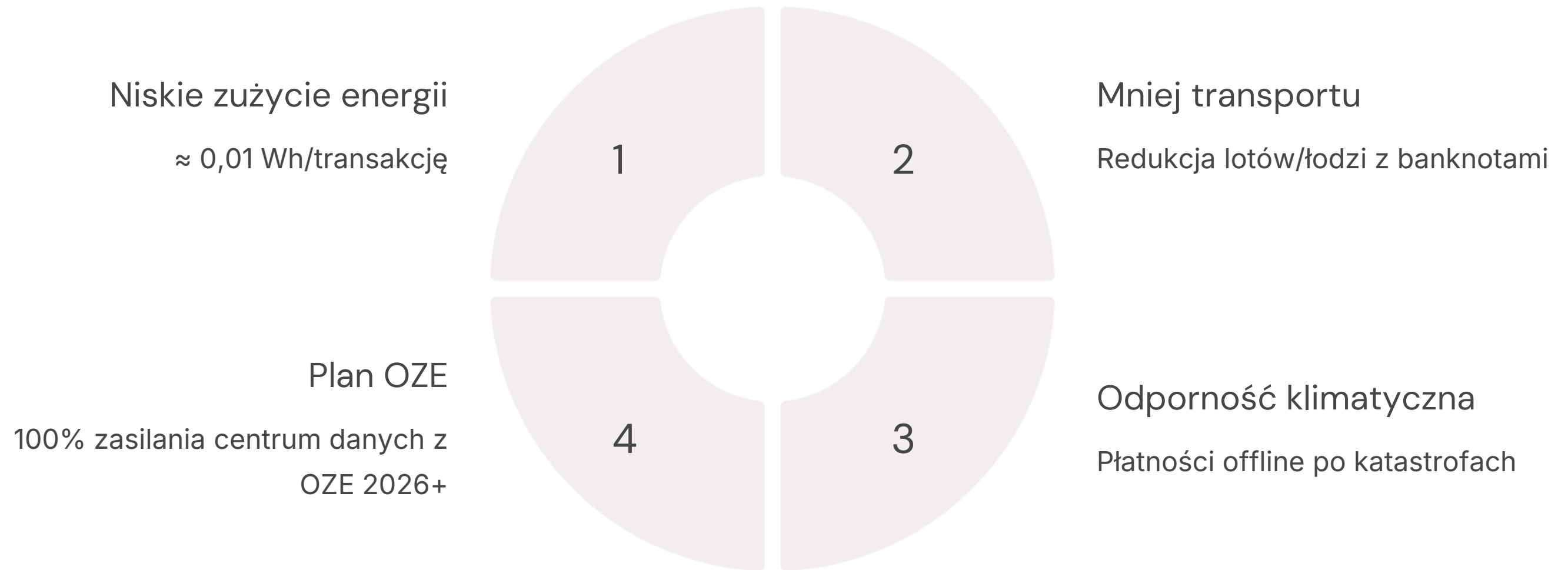
- 120 000 portfeli ($\approx 30\%$ populacji)
- 1 800 zarejestrowanych merchantów
- B\$ 2,1 mln w obiegu ($< 0,5\%$ gotówki)
- $0,15\%$ łącznych transakcji detalicznych

Źródło: CBOB

Karol Strzała, UŁa

Determinanty E (środowisko)

Determinanty S (społeczeństwo)

- 1 Dostępność
Smartfon lub karta NFC
- 2 Niski próg wejścia
Tier 1 bez formalnego ID \leq B\$500
- 3 Edukacja
"Ambassadors" + szkolenia dla seniorów
- 4 Pomoc kryzysowa
Wypłaty po huraganach w Sand Dollar

SAND DOLLAR
GOVERNANCE STRUCTURE

**CENTRAL BANK
OF THE BAHAMAS**

**Regulatory
Oversight**

ANONYMITY
PSEUDONYMITY
CONFIDENTIALITY

ANONYMITY
PSEUDONYMITY
CONFIDENTIALITY

**Privacy
Protection**

**REGULATORY
REPORTS**

SYSTEM AUDITS

Determinanty G (ład i regulacja)

Emisja

Central Bank of The Bahamas = jedyny emitent

Nadzór

AFI-licencje + nadzór prudencyjny

Prywatność

Dane użytkownika → AFI, nie CBOB

Transparentność

Publiczne raporty kwartalne

Kluczowe wnioski

- Sand Dollar jako laboratorium finansowe przyszłości
- Mniej transakcji ≠ mniejszy wpływ
- ESG jako mapa, nie dekoracja
- Offline to nie opcja – to konieczność (szczególnie na wyspach)

Podsumowanie

- Sand Dollar = pionier + laboratorium ESG
 - E – oszczędność energii
 - S – włączenie finansowe
 - G – transparentny governance

Dziękuję za uwagę!

<https://www.linkedin.com/in/karol-strzala/>